NULLITA' TA' TESTMENT

XHIEDA

ARTIKOLU 40 (1) (E) TAL-KAP 55 TAL-ATT DWAR IL-PROFESSJONI NUTARILI U ARKIVJI NUTARILI

(KAP 55 TAL-LIGIJIET TA' MALTA)

ARTIKOLU 655 TAL-KODICI CIVILI

FORMALITAJIET AD VALIDITATEM

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

MHALLEF

ONOR. LORRAINE SCHEMBRI ORLAND
LL.D., M.Jur. (Eur.Law), Dip.Trib.Eccles.Melit.

Seduta ta' nhar il-Hamis, 27 ta' Gunju 2019

Kawza Numru : 27
Rikors Guramentat Numru : 267/2016/LSO

Josephine sive Joyce Dimech [K.I. 379262(M)]

vs

Pasqualino sive Lino Chircop [K.I. 352865(M)]

KOMUNIKA: Kummissarju tal-Pulizija

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ir-rikors guramentat ta' Josephine sive Joyce Dimech [K.I. 379262(M)] datat 1 ta' April 2016 fejn bir-rispett u bil-gurament taghha Josephine sive Joyce Dimech iddikjarat u kkonfermat:

Illi l-attrici u l-konvenut huma wlied tad-defunta Cetta Chircop detentrici tal-karta tal-identita` 0653336(M) li mietet nhar it-13 ta' Novembru 2015, kopja tac-certifikat tal-mewt hawn anness Dok FGI.

Illi l-eredita' taghha hija regolata permezz ta' zewg testmenti *unica charta* in atti Nutar Mary Grech Pace tat-12 ta' Mejju 1999 u in atti Nutar Pierre Falzon tat-13 ta' Frar 2015, kopja tal-istralci tal-istess huma hawn annessi Dok FG2 u Dok FG3 kif ukoll kopja tar-ricerki testamentarji tal-mejta Cetta Chircop huma annessi Dok FG4 u Dok FG5.

Illi skont l-istess testmenti, il-kontendenti gew nominati eredi universali tal-istess decujus.

Illi r-rikorrenti tixtieq li ssir id-divizjoni tal-eredita' tal-mejta Cetta Chircop.

Illi jirrizulta li l-intimat Pasqualino sive Lino Chircop qieghed jappropja ghalih flejjes u qieghed jaghmel uzu minn proprjeta' formanti parti mill-istess eredita'.

Illi z-zewg partijiet gew moghtija donazzjonijiet mill-istess decujus tul hajjitha liema donazzjonijiet ma gewx ezentati mill-kollazzjoni *ai termini* tal-istess testmenti u ghalhekk hemm lok li fl-istess ezercizzju ta' divizjoni issir kumpensazzjoni mill-intimat a favur ir-rikorrenti sabiex issir divizjoni ekwa u in konformita' mal-ligi bejn il-kontendenti.

Ghaldaqstant *in vista* tal-premess, l-esponenti umilment titlob lil din l-Onorabbli Qorti toghgobha:

1. Tiddikjara li l-kontendenti huma l-eredi universali tad-decujus Cetta Chircop detentrici tal-karta tal-identita` 0653336(M) li mietet nhar it-13 ta' Novembru 2015.

2. Tillikwida, okkorrendo permezz ta' periti nominandi, il-massa ereditarja tal-istess decujus Cetta Chircop.

3. Tiddividi, okkorrendo permezz ta' periti nominandi, l-istess massa ereditarja f'porzjonijiet ugwali bejn il-kontendenti u taghti dawk l-ordnijiet u direttivi necessarji u opportuni sabiex titwettaq tali divizjoni.

Bl-ispejjez kontra l-intimat li huwa minn issa ngunt in subizzjoni.

Rat li din il-kawza giet appuntata ghas-smigh ghas-seduta tal-24 ta' Mejju 2016.

Rat ir-risposta guramentata ta' Pasqualino sive Lino Chircop (352865M) datata 4 ta' Mejju 2016 (fol 26) fejn bir-rispett u bil-gurament tieghu ddikjara li jaf personalment:

1. Preliminarjament, il-karenza ta' interess guridiku tal-attrici fit-talbiet proposti minnha billi l-attrici giet dizereditata ghal ragunijiet serji validi fil-ligi bit-testment principali ta' ommha Cetta Chircop pubblikat min-Nutar Mary Grech Pace fit-12 ta' Mejju 1999; filwaqt li t-tesment modifikattiv tal-istess Cetta Chircop pubblikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015 huwa null u ma jiswiex, kif jinsab spjegat ahjar fit-talbiet rikonvenzjonali tal-eccepjent.

2. Preliminarjament ukoll, u minghajr pregudizzju ghall-ewwel eccezzjoni, l-intempestivita' tal-azzjoni attrici in kwantu diretta biex l-attrici tottjeni dikjarazzjoni gudizzjarja li l-eccepjent huwa eredi ta' ommu Cetta Chircop, billi l-eccepjent ghadu jrid jikkunsidra jekk jaccetta l-wirt tal-istess ommu jew jirrinunzjax ghalih, wara li din il-Qorti tiddeciedi dwar it-talba rikonvenzjonali tieghu.

3. Fil-mertu u f'kull kaz, in kwantu diretta biex tottjeni dikjarazzjoni li hija eredi ta' ommha Cetta Chircop, l-ewwel talba attrici hija minghajr fondament legali u ghandha tigi michuda bl-ispejjes, billi hija giet dizereditata mill-istess ommha ghal ragunijiet serji hafna stipulati fil-ligi bit-testment principali taghha pubblikat min-Nutar Mary Grech Pace fit-12 ta' Mejju 1999, liema dizeredazzjoni dahlet fis-sehh mal-mewt tal-istess Cetta Chircop *stante* li s-successjoni taghha hija regolata biss bl-imsemmi testment.

4. Konsegwentement u f'kull kaz, anke l-bqija tat-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fil-ligi u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-**Kontro-Talba** ta’ Pasqualino sive Lino Chircop ipprezentata mar-risposta guramentata li ggib id-data 4 ta’ Mejju 2016 a fol 26 tal-process fejn espona :

Illi l-esponent eccepjent qed jipprevalixxi ruhu minn din il-kawza u in linea ta' rikonvenzjoni jaghmel kontro-talba u ghalhekk jippremetti u bil-gurament tieghu jiddikjara li jaf personalment:

Illi l-eccepjent konvenut u l-attrici rikonvenzjonata huma ahwa, ulied Victor Chircop u l-mejta Cetta Chircop nee Xuereb.

Illi Cetta Chircop mietet flt-13 ta' Novembru 2015; u mir-ricerki testamentarji taghha jidher li kienet ghamlet b'kollox tliet testmenti *unica charta*, tnejn fl-atti tan-Nutar Mary Grech Pace tal-15 ta' Mejju 1995 u tat-12 ta' Mejju 1999, u l-iehor fl-atti tan-Nutar Pierre Falzon tat-13 ta' Frar 2015.

Illi bit-testment taghha tat-12 ta' Mejju 1999, Cetta Chircop hassret it-testment precedenti taghha, halliet b'titolu ta' legat favur zewgha l-uzufrutt generali ta' gidha, ezentat lill-eccepjent mill-obbligu li jikkonferixxi fil-qasma tal-wirt dak kollu soggett ghall-kollazzjoni u l-imputazzjoni, u nnominat

lill-eccepjent wahdu bhala eredi universali taghha, filwaqt li ddizeredat lill-attrici rikonvenzjonata u lil uliedha fit-termini tal-art. 622 u 623 tal-Kodici Civili.

Illi bit-testment taghha tat-13 ta' Frar 2015, Cetta Chircop innominat b'werrieta taghha lill-eccepjenti u lill-attrici rikonvenzjonata, obbligathom jikkonferixxu lura fil-massa ereditarja dak soggett ghall-kollazzjoni, u ddikjarat ukoll li s-self li hi u zewgha kienu hadu minghand l-eccepjent kien saldat u li l-artijiet li nxtraw f'Haz Zebbug fil-fatt kienu jappartjenu lilha u lil zewgha.

Illi l-imsemmi testment ta' Cetta Chircop pubblikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015 huwa null ghall-finijiet u l-effetti kollha tal-ligi, minhabba li fost ohrajn ma jidhirx li gie pubblikat fil-prezenza ta' zewg xhieda, u f'kull kaz huwa nieqes minn htigijiet rikjesti bil-ligi ghall-validita' tieghu.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premessi u prevja kull dikjarazzjoni ohra li tirrizulta mehtiega, l-esponent jitlob bir-rispett illi din il-Qorti joghgobha tiddikjara u tiddeciedi li t-testment ta' Cetta Chircop pubblikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015 huwa nieqes minn htigijiet essenzjali mehtiega ghall-validita' tieghu, u konsegwentement null u ma jiswiex.

BI-ispejjez kontra l-attrici li tibqa' ingunta minn issa ghas-subizzjoni.

Rat ir-risposta guramentata ta' Josephine sive Joyce Dimech [K.I. 379262(M)] datata 10 ta' Gunju 2016, (fol 31)

ghall-**Kontro-Talba** ta' Pasqualino sive Lino Chircopipprezentata nhar l-4 ta' Mejju 2016 fejn bir-rispett u bil-gurament taghha ddikjarat li s-segwenti fatti tafhom personalment:

1. Illi preliminarament l-azzjoni rikonvenzjonali mressqa minn Pasquallno sive Lino Chircop hija nulla in kwantu r-risposta tieghu ghar-rikors guramentat mressaq mill-esponenti hija nulla ghaliex ma tissodisfax ir-rekwiziti *ad validitatem* stipulati mill-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta u per konsegwenza ghandu jigi dikjarat fi stat ta' kontumacja u quindi l-azzjoni rikonvenzjonali tieghu hija nulla in kwantu l-ezistenza u s-sussistenza taghha tiddependi necessarjament fuq il-fatt li jkun ipprezentat att validu sabiex jilqa' ghat-talbiet imressqa fil-konfront tieghu fir-rikors guramentat promutur;

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost l-azzjoni rikonvenzjonali ta' Pasqualino sive Lino Chircop hija intempestiva u fi kwalsiasi kaz l-istess Paqualino sive Lino Chircop m'ghandux l-interess guridiku necessarju sabiex jippromovi tali azzjoni u dan fid-dawl tat-tieni eccezzjoni mqajma mill-istess Pasqualino sive Lino Chircop fir-risposta guramentata tieghu tal-4 ta' Mejju 2016 ghar-rikors guramentat promutur;

3. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost it-talba rlkonvenzjonali ta' Pasqualino sive Lino Chircop hija infondata fil-fatt u fid-dritt *stante* li din it-talba hija minghajr fondament guridiku u fattwali u intiza biss biex tilqa ghat-talbiet tal-esponenti fir-rikors guramentat promotur;

4. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost it-testment ippublikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015 huwa validu fil-ligi kif ser jigi ppruvat fil-mori ta' din il-kawza;

5. Illi minghajr pregudlzzju ghas-suespost I-intimat Pasqualino sive Lino Chircop fl-azzjoni rikonvenzjonali tieghu jiddikjara *'Illi I-imsemmi testment ta' Cetta Chircop pubblikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015 huwa null ghall-finijiet u l-effetti kollha tal-ligi, minhabba li-fost l-ohrajn ma jidhirx li gie Pubblikat fil-prezenza ta' zewg xhieda, u f'kull kaz huwa nieqes minn htigijiet rikjesti bil-ligi ghall-validita` tieghu."* minghajr ma jindika jew jaghti hjiel ta' x'inhuma I-htigijiet rikjesti bil-ligi ghall-validita' tieghu li huma mankanti fit-testment minnu ndikat. Ghalhekk fl-ewwel lok I-intimat Pasqualino sive Lino Chircop ghandu jiddikjara b'mod immedjat x'inhuma dawn il-htigijiet rikjesti bil-ligi u li huma mankanti u fit-tieni lok I-esponenti qieghda tirriserva d-dritt li tressaq eccezzjonijiet ulterjuri wara li l-intimat jaghmel tali dikjarazzjoni.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjez kontra I-intimat Pasqualino sive Lino Chircop li huwa minn issa ngunt in subizzjoni.

Rat il-verbal tas-seduta tal-10 ta' Novembru 2016 (fol 42) fejn meta ssejhet l-kawza dehru l-partijiet assistiti mid-difensuri taghhom. Xehdu bil-gurament taghhom Joyce Dimech, in-Nutar Dr Keith German, Victor Bonnici, Antoinette Bonnici, Silvan Pace u n-Nutar Pierre Falzon,

liema xhieda giet registrata fuq is-sistema eletronika. Id-difensuri qablu li l-provi li jingabru f' din il-kawza jghoddu wkoll ghall-kawza Cit.Nru. 867/2016. Dr Franco Galea ghadda ruhu b' notifikat bil-kontro-talba u kellu ghoxrin (20) gurnata ghar-risposta minn meta jircievi kopja minn ghand id-difensur tal-intimat. Il-kawza giet differita ghas-17 ta' Jannar 2017 fin-12:30pm.

Rat il-verbal tas-seduta tat-Tlieta, 16 ta' April 2019 fejn meta ssejhet il-kawza dehru l-partijiet debitament assistiti. Id-difensuri prezenti: Dr Pawlu Lia u Dr Franco Galea, trattaw il-kontro-talba, liema trattazzjoni giet registrata fuq is-sistema eletronika. Il-kawza giet differita ghal sentenza fuq il-kontro-talba tal-intimat ghas-27 ta' Gunju 2019 fid-9:30a.m.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. <u>KONSIDERAZZJONIJIET</u>

Illi din hija sentenza dwar it-talbiet rikonvenzjonali maghmula mill-konvenut fejn isostni li t-testment ta' Cetta Chircop ippubblikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015 huwa null ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi, minhabba, li fost ohrajn, ma jidhirx li gie ppubblikat fil-prezenza ta' zewg xhieda u huwa nieqes mill-htigijiet rikjesti bil-ligi ghall-validita` tieghu.

Josephine Dimech laqghet ghat-talba rikonvenzjonali billi sostniet li l-azzjoni rikonvenzjonali hija intempestiva, u li t-

talba m'ghandhiex fundament guridiku u fattwali, *stante* li t-testment ippubblikat min-Nutar Pierre Falzon datat 13 ta' Frar 2015 huwa validu. Inoltre`, gie sottomess, li ma gewx indikati il-htigijiet rikjesti bil-ligi li huma allegatament mankanti fl-imsemmi testment.

Ikkunsidrat li t-talbiet tar-rikorrenti fil-kaz odjern, huma ghad-divizjoni u likwidazzjoni tal-massa ereditarja tad-decujus Cetta Chircop bejn il-kontendenti bhala eredi taghha, b'kull direttiva opportuna ghall-fini ta' tali divizjoni.

Ghal dawn it-talbiet tar-rikorrenti, gie eccepit fil-mertu, li l-ewwel talba hija infondata *stante* li Josephine Dimech kienet giet dizereditata mill-istess ommha ghal ragunijiet serji stipulati fit-testment ppubblikat min-Nutar Mary Grech Pace fit-12 ta' Mejju 1999.

<u>Fatti:</u>

Id-defunti konjugi Cetta Chircop u Victor Chircop kellhom zewg ulied, il-kontendenti f'dan il-kaz. Il-konjugi Chircop, kienu irregolaw il-wirt taghhom b'testment *unica charta* datat 12 ta' Mejju 1990 u testment iehor datat nhar il-15 ta' Mejju 1995, fl-atti tan-Nutar Mary Grech Pace, fejn Josephine Grech kienet giet dizereditata ghar-ragunijiet hemmhekk specifikati fl-istess testment.

Sussegwentement, jirrizulta li l-konjugi Chircop kienu ghamlu testment iehor *unica charta* fl-atti tan-Nutar Pierre Falzon datat it-13 ta' Frar 2015. Difatti stralci taz-zewg

testmenti hawnhekk imsemmija jinsabu esebiti bhala Dok FG2 u Dok FG3, u r-ricerki testamentarji bhala Dok FG4 u Dok FG5. Illi f'dan il-kaz, kopja awtentikata tat-testment datat 13 ta' Frar 2015 giet esebita bhala Dok KG1 (fol 68 *et sequens*). Kif jirrizulta mill-konferma tax-xhieda tan-Nutar Pierre Falzon stess, hu rrinunzja ghall-*warrant* ta' nutar b'sehh mill-20 ta' Ottubru 2015. Difatti l-atti huma kustoditi min-Nutar tal-Gvern li kien hu li xehed u esebixxa d-dokument. Jirrrizulta li Cetta Chricop mietet fit-13 ta' Novembru 2015 kif jidher mic-certifikat tal-mewt esebit Dok FG1. Sussegwentement miet Victor Chircop fis-6 ta' Settembru 2016, kif jidher mic-certifikat tal-mewt esebit Dok FG1 fil-kaz 867/2016.

<u>Provi:</u>

Illi gie verbalizzat[1] li l-provi li qed jingabru f'din il-kawza jghoddu wkoll ghal-kawza 867/2016 fl-istess ismijiet.

Joyce Dimech xehdet (fol 43-48)[2] u qalet, li hi tat it-testment ta' ommha lill-avukat Galea meta nfetah dan il-kaz. Semmiet li l-genituri taghha ghamlu zewg testmenti, u saret taf meta saru r-ricerki. Ziedet tghid li kienet taf li missierha ried ibiddel it-testment ghax kien qalilha, ghalhekk kien sar kuntatt man-Nutar Mariella Mizzi, ghaliex hi kienet in-nutar involuta fid-donazzjonijiet meta missierha kien ta donazzjonijiet. In-nutar kienet infurmat lil missierha li jrid imur ma' martu biex ibiddel it-testment u ghamlu appuntament iehor. Sussegwentement, billi n-Nutar Mariella

[1] Seduta tal-10 ta' Novembru 2016.
[2] Seduta tal-10 ta' Novembru 2016.

Mizzi qaltilha li ma setghetx taghmel it-testment, minflok gabitlu lin-Nutar Pierre Falzon. Hi kienet gja tafu lin-Nutar Falzon ghaliex hi u zewgha kienu hadmu bih.

Qalet li hi ma kinitx infurmata x'ghamel missierha fit-testment. Hi kkonfermat li kienu ghamlu zmien hi u l-genituri ma jitkellmux minhabba tixwix. Mistoqsija kienx hemm kawzi ohrajn il-Qorti quddiem il-Qorti tal-Magistrati, specifikatament fuq swat qalet li fuq swat le. Qalet li meta gie n-Nutar Pierre Falzon, dan kien gie d-dar tal-genituri taghha fejn kienu hi u l-genituri taghha dakinhar, u malli gie n-nutar qalet li harget il-barra, u n-nutar kien gie b'zewgt irgiel mieghu, li qatt ma kienet rathom qabel.

In-Nutar Keith German Direttur u Nutar Principali tal-Gvern, xehed (fol 49-50; fol 77)[3] u esebixxa Dok KG1, kopja awtentika tat-testment tal-konjugi Chircop Dok KG2 u Dok KG3. Spjega li peress li n-Nutar Pierre Falzon irrinunzja ghall-*warrant* tieghu fl-20 ta' Ottubru 2015, b'digriet tal-Qorti tar-Revizjoni tal-Atti Notarili, gie mahtur konservatur fit-8 ta' Jannar 2016.

Victor Bonnici xehed (fol 51-52; fol 75-76)[4] qal li joqghod f'13, Vicant House, Triq il-Harifa, Qormi u wera l-karta tal-identita` f'dan l-indirizz, qal li ilu joqghod hemm 48 sena. Mistoqsi jekk f'dan l-indirizz qattx kien joqghod xi hadd Joseph Muscat, qal li le, zgur li le, ghax dan l-indirizz kien plot bniha hu u baqa' joqghod hemm. Mistoqsi qattx kien prezenti ghal qari ta' testment Tas-Sliema, qal li le. Qal li

[3] Seduta tal-10 ta' Novembru 2016.
[4] Seduta tal-10 ta' Novembru 2016.

wara hamest ijiem li xehed l-ahhar darba fis-seduta qabbdulu d-dar, imbaghad wara dakinhar, xi hamest ijiem wara regghu ghamlulu l-istess haga, qabbdulu l-bieb ta' barra b'xi spirtu, u mbaghad grat ukoll it-tielet darba, u kien ghamel *camera* mal-bieb ta' barra, liema *camera* wriet ragel liebes xalla fuq dahru, qabbadha u tefaghha mal-bieb u hadet vampa nar. Qal li ghamel rapport il-Pulizija u ghadhom jinvestigaw. Spjega li dawn l-incidenti graw biss wara li xehed hu fil-Qorti dwar dan il-kaz, u ma kellu l-ebda inkwiet ma' girien jew persuni ohra.

Antoinette Bonnici xehdet (fol 53)[5] u qalet li hi mart Victor Bonnici u toqghod f'numru 13, "Vicant", Triq il-Harifa, Qormi, u wriet il-karta tal-identita` b'dan l-indirizz. Mistoqsija jekk f'dan l-indirizz qattx qaghad xi hadd maghhom Joseph Muscat, qalet li le.

Silvan Pace xehed (fol 54)[6] u qal li l-karta tal-identita` u fejn joqghod hu fl-indirizz "Omega Court" Flat 2, Triq Ananija, San Pawl il-Bahar. Mistoqsi jekk l-indirizz 13, Triq il-Harifa, Qormi jfissirlux xi haga qal li le, u qatt ma kien joqghod hemm. Qal lin-Nutar Pierre Falzon ma jafux u qatt ma mar Tas-Sliema biex ikun xhud ta' testment.

In-Nutar Pierre Falzon xehed (fol 55-61)[7] u qal li hu rrizenja minn Nutar fil-15 ta' Ottubru 2015. Semma li lil Joyce Dimech ghamillha estratt tat-testment tal-genituri taghha, u jew hallihulha d-dar jew giet ghalih. Spjega li hi kienet avvicinatu u wrietu xi dokumentazzjoni u ricerki u qaltlu li

[5] Seduta tal-10 ta' Novembru 2016.
[6] Seduta tal-10 ta' Novembru 2016.
[7] Seduta tal-10 ta' Novembru 2016.

missierha ried jaghmel l-affarijiet aktar ugwali bejniethom, wara li kien ta donazzjonijiet kemm lilha u kemm lil huha, u hu kien qalilha li l-ahjar mod ikun b'testment. Qal li ftit zmien wara kien gie nfurmat mir-rikorrenti biex imur fir-residenza tal-genituri taghha biex isir it-testment. Qal li dakinhar kien hemm prezenti it-testaturi u Mrs Dimech. Rigward ix-xhieda qal, li kien 'hemm darb' ohra, kien ra zewg haddiema, wiehed jahdem fl-*aluminium* u l-iehor fil-*gypsum*, u qalilhom li jkollu bzonnhom xi siegha ohra, wrewh l-ID card. Mistoqsi f'liema stadju dahhal ix-xhieda, qal li tellaghhom mieghu u hallewhom jistennew barra. Spjega li x'hin dahal ghamel ghoxrin minuta jkellimhom u jispjegalhom lit-testaturi, imbaghad, beda jikteb, imbaghad sussegwentement iddahhlu x-xhieda li qaghdu warajh jisimghuh jaqra t-testment, u nizzel id-dettalji taghhom kif qalulu huma mhux mill-ID card. Referut ghall-indirizz tax-xhieda, li huwa ta nies ohra, qal li normalment ikun ivverifika d-dettalji mal-ID card. Gie referut ghall-fatt li d-detentur tal-Karta tal-Identita` ghadu kif kien prezenti, xehed, u ma jaf b'xejn dwar dan i-testment qal li hu mhux se joqghod jivvinta. Referut ghal pagna fol 12, qal, li meta gie ttajpjat it-testment immagina li nqabdet ma' testment iehor.

In-Nutar Mariella Mizzi xehdet (fol 78-82)[8] u qalet li l-ufficju taghha jinsab Haz Zebbug, u kienet taf lill-konjugi Chircop minhabba divizjoni kbira ta' proprjetajiet li kienet saret. Semmiet li kienu saru xi donazzjonijiet ukoll li kienu ghamlu l-konjugi Chircop. Dwar it-testment qalet li Victor Chircop, imlaqqam *Il-Modi* kien uriha testment fejn kienet giet dizereditata t-tifla tieghu, ghax kien qalilha li kien hemm

[8] Seduta tas-17 ta' Jannar 2017.

incidenti bejniethom u anke sawtuh. Ziedet tghid, li imbaghad f'xi zmien, din it-tifla li kien id-dizereditata kien gie maghha biex jaghmillha xi donazzjoni. Hi kienet staqsietu huwiex cert li jrid jaghmel din id-donazzjoni, kellhom anke certifikat tal-psikjatra. Spjegat li kien qalilha wkoll biex jaghmel testment, izda hi ma kintix hassitha komda minhabba d-diskors li kien ilu jghidilha. Qalet li kienet marret il-funeral ta' Victor Chircop, u nnutat li kien hemm il-prezenza tal-Pulizija.

Joseph Rivans in rapprezentanza ta' Identity Malta, xehed (fol 101)[9] . Dwar il-Karta tal-Identita` numru 147653M, qal, li sabu li jirreferi ghall-Bugeja Pawla, hekk jidher fic-CDB, u ID card m'ghandhiex, hemm indikat data tat-twelid 21 ta' Jannar 1953 fiz-Zurrieq. Karta tal-Identita` b'dak in-numru ma tezistix.

In-Nutar Mary Grech Pace xehdet (fol 102-103)[10] u esebiet zewg testmenti datati 15 ta' Mejju 1995 u 12 ta' Mejju 1999, testmenti kongunti, immarkati Dok MGP1 u Dok MGP2. Qalet li Victor Dimech xi drabi hadem ghandha, u anke martu. Dawn huma l-unici zewg testmenti li ghamel ghandha. Qalet li kien ha parir legali qabel giet dizereditata bintu fit-testment, u r-raguni qalet li kien qalilha li kien hemm glied kbir ma' bintu ghall-hbata tal-1999.

Dr. Etienne Muscat xehed (fol 104-107)[11] u qal li meta gie minn barra minn Malta kienu ghamlulu vista ghal certifikati Victor u Concetta Chircop, u sussegwentement kien ra u

[9] Seduta tal-21 ta' Frar 2017.
[10] Seduta tal-21 ta' Frar 2017.
[11] Seduta tal-21 ta' Frar 2017.

kkura lil Concetta minhabba mard mentali - psikosi. Esebixxa c-certifikati mahruga minnu datati Gunju 2015 u Lulju 2016. Qal li hu kien jaf lil Victor bhala persuna *"sharp"* hafna ghalkemm ma kienx jaf jikteb u jaqra. Qal li f'Gunju 2015 kienet qed taqbdu d-*dementia,* u ghalhekk hu ccertifikah li ghandu jkun interdett, u kienet bdiet taqbdu d-dementia ghall-habta tal-2014.

In kontro-ezami qal li dak iz-zmien fl-2014, ma kienx izomm notamenti, u *records*. Ikkonferma li dak iz-zmien li kien hareg dawn ic-certifikati, fl-2015, kien ikkuntatjah it-tifel ta' Victor.

Brian Flores Martin xehed (fol 108-109)[12] u qal, li ghall-habta tas-sitta ta' filghodu jew fil-ghaxija fit-30 ta' Marzu 2015, kien mar jara pazjent id-dar, peress li hu kien jahdem il-polyclinic, kien hemm persuna anzjan Chircop u persuna ohra mieghu ibnu, u kellu xi tbengil fuq genbu fejn il-kustilja, u kien hemm inkapacita' mentali biex ix-xhud iwiegeb ghad-domandi tieghu u li l-anzjan ma kienx koerenti.

Pasqualino Chircop xehed (fol 121-131)[13] u qal, li ahwa kienu tnejn hu u ohtu. Semma li kien ir-ragel ta' ohtu li beda l-kwistjonijiet meta r-ragel ta' ohtu beda jippretendi l-gid ta' missieru f'hajtu u missieru ma qabilx. Spjega li fis-snin disghin, kien hemm incident fejn anke sawtuh lil missieru, u hemm ir-ritratti Dok LC3 u LC4, u ohtu kienet damet ma tkellimx lil missierha ghal 25 sena. Spjega wkoll li missieru kien joqghod Haz Zebbug, kienu harqulu l-bieb minhabba l-

[12] Seduta tal-21 ta' Frar 2017.
[13] Seduta tat-28 ta' Marzu 2017.

inkwiet ma' Charles Dimech, ir-ragel ta' ohtu, u ommu mbaghad ma riditx toqghod izjed hemm. Semma wkoll li fl-2013 missieru kien beda jbati bid-dementia u gieli hadu l-polyclinic minhabba hekk. Qal li ftit qabel il-mewt ta' ommu kien gie t-tabib jarah u qal li ghandha gimgha hajja, u ohtu kienet gibdet il-flus kif jidher f'Dok LC5, li kienu l-Bank f'isem ommu. Esebixxa wkoll Dok LC6 meta ohtu f'gurnata lil missierha haditlu l-ammont ta' €80,000. Qal li hu ma kienx prezenti ghal ebda testment.

Josephine Dimech xehdet (fol 135-148)[14] u qalet, li ahwa huma tnejn hi u huha. Semmiet li missierha kien qal lin-Nutara Mariella Mizzi quddiemha li ried jaghmel testment meta kienu marru ghandha biex missierha ghamillha donazzjoni tal-ghalqa. Ghalhekk, in segwitu missierha qalilha biex issiblu nutar, u sabitlu nutar u hemm certifikati wkoll tal-Psikjatra Joseph Spiteri. Spjegat li dakinhar li gie n-Nutar Falzon id-dar tal-genituri taghha, fethitlu, rat li kien hemm zewgt irgiel barra, u hi harget 'il barra ghal xi saghtejn u nofs fil-hwienet. Qalet li l-irgiel li kienu man-Nutar ma kinitx rathom qabel, kienu lebsin hwejjeg tax-xoghol mahmugin. Mistoqsija dwar id-dementia ta' missierha qalet izda mhux li ma kienx f'sensieh, u ommha wkoll, qalet li kienet f'sensiha sa mewtha. Semmiet li meta l-genituri taghha nehhewha mill-wirt ghax huha kien jghawwihom kontriha. Spjegat li kien inqala' dizgwid u ghamlet xi sittax-il sena ma tkellimx lil missierha, u mbaghad zitha kienet qaltilha li missierha ried ikellimha u reghhet bdiet tmur ghand il-genituri taghha. Qalet li fl-ahhar zmien ta' hajjet ommha u missierha kienu ftehmu li ha jduru bihom it-tnejn, hi u huha, damu tliet xhur jiehdu

[14] Seduta tas-16 ta' Mejju 2017.

hsieb huma imbaghad sabu Filippina. Ziedet tghid, li meta ommha dahlet l-isptar, l-ewwel haditu ghandha, imbaghad meta kienet qed tizboh mar ghand huha, li kien icempillha biex tmur ghalih, u sussegwentement regghet hadet lil missierha ghandha, u meta haditu rat li kellu xi haga f'genbejh u qalilha biex ma tmissux ghax sawtuh, u esebiet Dok PDX. Esebiet ukoll Dok JDX 1 ta' *recording* ta' ghajjat u storbju, li tatha l-Filippina li rrekordjat bil-mobajl taghha, meta huha kien qed jghajjat ma' missierha.

Il-Psikjatra Dr. Joseph Spiteri (fol 151-157; 166-169)[15] u referut ghal dokumenti a fol 71 u 72 tal-process, u kkonferma l-firma tieghu fuq iz-zewg certifikati, qal li kien ra liz-zewg persuni Concetta u Victor Chircop, dak iz-zmien Victor Chircop kien qed ibaghti minn dipressjoni, izda d-dipressjoni mhijiex raguni ghaliex ma jkollux kapacita' testamentarja. Sabiex janalizza dan ghandu sett ta' hames mistoqsijiet x'jaghmel lill-persuna qabel johrog ic-certifikat. Qal li tal-eta' li kien Victor Chircop aktar milli dementia, tkun '*mild cognitive impairment'*. Qal li Concetta kienet mara partikolari, b'hafna hsibijiet strambi. Hu kien xi drabi jmur jarahom id-dar ghal-visti, u ghandu n-notamenti dwar dan. Hu esebihom bhala Dok JSX. Mistoqsi kienx infurmat li lil Victor Chircop kien rah psikjatra iehor Dr. Etienne Muscat, qal li iva kien jaf.

Joseph Muscat xehed (fol 235-237)[16] u qal, li l-karta tal-identita` tieghu hi 45255M, u qed ighix f'61, Il-Bejta, Triq il-Hlas, Qormi. Gie muri t-testment Dok KG1 a fol 68, qal li

---

[15] Seduta tat-12 ta' Ottubru 2017, u Seduta tat-30 ta' Jannar 2018.
[16] Seduta tad-19 ta' Frar 2019.

hu qatt ma kien prezenti ghal dan it-testment bhala xhud, u fl-2015 xogholu kien ta' mastrudaxxa. Qal li ser jaghlaq 40 sena mizzewweg u ilu joqghod f'dan il-fond. Qal li qatt ma kien prezenti ghall-ebda testment. Muri l-firma a fol 3 tal-process, qal li dik mhijex il-firma tieghu, u wera lill-Qorti kif jiffirma fil-karta tal-identita`, u meta mqabblin iz-zewg firem ma jaqblux. Mistoqsi qattx ra lil Francis Azzopardi, x-xhud l-iehor, qal li le qatt ma rah.

Francis Azzopardi xehed (fol 238-241)[17] u wara li wera l-karta tal-identita` qal li l-indirizz indikat fuqha hu Triq il-Kus Flat 3, Diamond Rose Qormi, u ilu xi tlettax-il sena jghix f'dik ir-residenza, u n-numru tal-ID hu 250674M. Semma li xogholu jahdem fil-*gypsum*. Mistoqsi qattx kien xhud ghal testment qal iva f'xi drabi iva. Mistoqsi izda, jekk kienx xhud f'testment taz-zewg anzjani konjugi Chircop residenti Tas-Sliema, qal li le. Mistoqsi ghandux idea tas-Sur Joseph Muscat li ghadu kif hareg qal li m'ghandux idea tieghu.

<u>It-talba Rikonvenzjonali:</u>

L-intimat Pasqualino Chircop pprezenta kontro-talba, fejn gie premess li b'kollox kienu saru tliet testmenti minn Cetta Chircop, tnejn fl-atti tan-Nutar Mary Grech Pace tal-15 ta' Mejju 1995 u tat-12 ta' Mejju 1999, u l-iehor fl-atti tan-Nutar Pierre Falzon tat-13 ta' Frar 2015. Jirrizulta li t-tieni testment imsemmi kien wiehed revokatorju.

Illi Cetta Chircop, permezz tat-testment tat-12 ta' Mejju 1999, hassret it-testment precedenti taghha u halliet b'titolu

[17] Seduta tad-19 ta' Frar 2019

ta' legat favur zewgha l-uzufrutt generali ta' gidha, ezentat lil Pasqualino mill-obbligu li jikkonferixxi fil-qasma tal-wirt dak kollu soggett ghall-kollazzjoni u l-imputazzjoni u nnominat lil Pasqualino Chircop bhala eredi universali filwaqt li ddizereditat lill-attrici rikonvenzjonata u lil uliedha fit-termini tal-art. 622 u 623 tal-Kodici Civili.

Permezz tat-testment datat 13 ta' Frar 2015, Cetta Chircop innominat bhala werrieta taghha lil Josephine Dimech, obbligathom jikkonferixxu lura fil-massa ereditarja dak soggett ghall-kollazzjoni, u ddikjarat ukoll li s-self li hi u zewgha kienu hadu kien saldat u li l-artijiet li nxtraw f'Haz-Zebbug fil-fatt kienu jappartjenu lilha u lil zewgha.

Illi ntalab li t-testment ta' Cetta Chircop ippublikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015 jigi dikjarat null ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi, minhabba li ma jidhirx li gie ppubblikat fil-prezenza ta' zewg xhieda u f'kull kaz huwa nieqes minn htigijiet rikjesti bil-ligi ghall-validita` tieghu. Ghalhekk, qed jigi rikjest li jigi dikjarat, li l-imsemmi testment huwa nieqes minn htigijiet essenzjali mehtiega ghall-validita` tieghu, konsegwentement null u ma jiswiex.

<u>Eccezzjoni preliminari ghat-talba rikonvenzjonali:</u>

Illi l-ewwel eccezzjoni ghall-kontro-talba tinsab irtirata mill-avukat difensur tal-attrici rikonvenuta, kif jirrizulta mill-verbal datat 14 ta' Lulju 2016. Ghalhekk, din il-Qorti ser tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri ta' din l-eccezzjoni.

<u>Nuqqas ta' Interess Giuridiku</u>

Illi gie eccepit preliminarjament li l-azzjoni rikonvenzjonali ta' Pasqualino Chircop hija intempestiva *stante* li m'ghandux l-interess guridiku necessarju biex jippromwovi tali azzjoni fid-dawl tat-tieni eccezzjoni fir-risposta tieghu ghar-rikors odjern, fejn sostna li ghad irid jiddeciedi jekk jaccettax jew jirrinunzjax ghall-wirt ta' ommu, wara li din il-Qorti tiddeciedi dwar it-talba rikonvenzjonali.

Qabel xejn il-qorti tirreferi ghall-**artikolu 860 tal-Kodici Civili** skont liema r-rinunzja għall-wirt ma tistax tkun preżunta u tista' ssir biss b'dikjarazzjoni ppreżentata fir-reġistru tal-qorti ta' ġurisdizzjoni volontarja fil-gżira fejn il-mejjet kien joqgħod fiż-żmien tal-mewt tiegħu jew b'dikjarazzjoni magħmula b'att ta' nutar pubbliku. Huwa pacifiku la ma saritx rinunzja formali mill-konvenut rikonvenzjonanti.

Illi skont l-eccezzjoni sollevata mill-konvenut ghat-talba principali, huwa ghadu qed jiddelibera jekk ghandux jaccetta l-wirt jew le. Fil-kaz odjern, it-talba rikonvenzjonali timmira ghall-impunjazzjoni tal-validita' tat-tielet testment - prekondizzjoni essenzjali sabiex il-konvenut jiehu posizzjoni dwar l-eredita' in kwistjoni.

Kif inhu ritenut fil-gurisprudenza tal-Qrati taghna, m'humiex projbiti domandi diretti ghall-otteniment ta' semplici dikjarazzjoni li tista' tkun pre-ordinata ghal domanda ohra definittiva jew finali, purke' ir-rimedju konsegwenzjali huwa ottenibbli mill-Qorti.

Illi kif gie ribadit fil-kaz fl-ismijiet **Charles Axiak noe vs Onorevoli Dr. Fortunato Mizzi noe et** deciza mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fil-31 ta' Ottubru, 1952 (Vol. XXXVI.ii.532):

"L-interess f'min jaghmel kawza m'hemmx bzonn li jkun patrimonjali, imma jista' jkun anki morali u astratt, purche' jkun ta' natura guridika, jigifieri li jkun jikkorrispondi ghal lezjoni ta' dritt, u ghalhekk, hu bizzejjed, biex jirradika dak l-interess, anki semplici dritt onorifiku. Lanqas m'hu mehtieg li jkun hemm vjolazzjoni ta' dritt veru u propju, imma hu bizzejjed li l-ezistenza tad-dritt tkun minaccjata".

Illi fil-kaz odjern, id-dritt li qed jafferma il-konvenut rikonvenzjonant huwa d-dritt successorju tieghu naxxenti minn testment li hu jsostni li huwa null. Certament ghandu interess giuridiku biex jaghmel din it-talba, billi il-jeddijiet tieghu huma necessarjament preordinati fuq dikjarazzjoni gudizzjarja dwar il-validita' tat-testment imsemmi.

Ghalhekk, ghal dawn ir-ragunijiet, it-tieni eccezzjoni ghall-kontro-talba qed tigi michuda.

<u>Mertu</u>

Illi fil-mertu, gie eccepit, li t-talba ta' Pasqualino Chircop hija infondata fil-fatt u fid-dritt *stante* li din it-talba hija minghajr fundament guridiku. Inoltre`, gie sostnut, li t-testment ippubblikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015 huwa validu fil-ligi. Di piu`, gie sottomess, li ma giex

indikat x'inhuma l-htigijiet rikjesti bil-ligi ghall-validita` tat-testment.

Konsiderazzjonijiet marbutin mat-talbiet rikonvenzjonali.

Illi permezz tal-Kontro-Talba tieghu, il-konvenut qed jimpunja l-validita' tat-testment *unica charta* modifikatorju datat it-13 ta' Frar 2015. Il-kaz imressaq mill-konvenut huwa ppernjat fuq in-nuqqas tal-formalitajiet rikjesti *ad validitatem* mil-ligi ghall-validita' ta' testmenti. Il-konvenut jaghmel riferenza partikolarment ghall**-artikolu 40 (1) (e) tal-Kap 55 tal-Att dwar il-Professjoni Nutarili u Arkivji Nutarili** (Kap 55 tal-Ligijiet ta' Malta) u l-artikolu **655 tal-Kodici Civili (Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta).**

F'dan il-kuntest, issir referenza ghall-**artikolu 655 tal-Kodici Civili** li jiddisponi:

"Bla hsara ta' kull disposizzjoni ohra ta' dan il-Kodici, it-testment pubbliku ghandu jircevih u jippubblikah nutar quddiem zewg xhieda, bhal kull att nutarili iehor, taht id-disposizzjonijiet tal-Att dwar il-Professjoni Nutarili u l-Arkivji Nutarili ukoll ghal dak li hi l-firma tat-testatur skont jekk dan ikunx jaf u jista' jikteb, jew le."

L-**artikolu 672 tal-Kodici Civili** jipprovdi li n-nuqqas ta' tharis tal-formalitajiet li jissemmew fl-Artikolu 655 u ohrajn jaghmel it-testment null.

L-**artikolu 40 tal-Kap 55** jistipula li:

"Att notarili huwa null jekk :.....

e) il-htigijiet tal-artikoli 25 (1), (2), (3), (4), u (5), 27, 28 (1) (k) u 34 ma jkunux gew imharsa."

Illi l-**artikolu 25 tal-Kap 55** jipprovdi:

"25. (1) F'dan l-Att, "parti" tirreferi ghal dik il-persuna li tkun parti fin-negotium li huwa inkorporat fl-att u, f'kaz ta' testment, ghat-testatur, u "komparenti" tfisser il-persuna li tidher quddiem nutar jew bhala parti jew bhala rapprezentanta/nt jew agent ta' parti.

(2) In-nutar ma jistax jircievi att nutarili hlief fil-prezenza tal-komparenti.

(3) Il-prezenza ta' zewg xhieda hija mehtiega biss fil-kazijiet li gejjin:

a) kull meta titlob hekk xi wahda mill-komparenti
b) kull meta xi wiehed mill-komparenti ma jafx kif jew ma jkunx jista' jiffirma ismu
c) <u>f'kaz ta' testmenti pubblici; u</u>
d) f'kaz ta' att nutarili ta' kunsinna ta' testmenti sigrieti.

(4) Hu dmir tan-nutar li jiddirigi l-kompilazzjoni tal-att mill-bidu sat-tmiem, ukoll fil-kaz li jaghtih biex thejjih persuna ta' fiducja tieghu.

(5) Lin-nutar wahdu jmiss li jara x'inhi l-volonta` tal-komparenti u li jistaqsi wara li jkun qralhom u fissrilhom l-att, jekk dan hux skont il-volonta` taghhom."

Ghalhekk, ghal dak li jirrigwarda r-rekwiziti tas-subartikolu (3) tal-Kap 25, liema subartikolu jesigi l-prezenza ta' zewg xhieda fil-kaz ta' testmenti pubblici, u dan *ad validitatem,* irid jigi mistharreg jekk fil-kaz in ezami dan kienx il-kaz, u cioe` kienx hemm zewg xhieda prezenti ghat-testment datat 13 ta' Frar 2015. Kif jirrizulta mill-provvedimenti tal-ligi, il-formalitajiet rikjesti rigward ix-xhieda u l-firem tax-xhieda huma rekwiziti *ad validitatem* ghall-validita` ta' testment.

Illi huwa manifestament car mir-rizultanzi fattwali kif emergew f'dan il-kaz, li l-ilment principali mressaq f'din il-kontro-talba u li abbazi taghha qed tigi kkontestata l-validita` tat-testment, jitratta l-fatt li fil-hin tal-qari u meta gie ffirmat l-imsemmi testment, ma kienx hemm zewg xhieda prezenti jew almenu x-xhieda mhumiex rettament identifikabbli.

Huwa pacifiku li l-oneru tal-provu huwa fuq min qed jallega in-nonosservanza tal-formalitajiet rikjesti bil-ligi.

Fil-kaz odjern, jirrizulta minn KG1 (fol 62 et seq) li t-tielet testment gie redatt, skont kif iddikjara n-Nutar, li dak iz-zmien kien ufficjal pubbliku, quddiem ix-xhieda Saviour Azzopardi, impjegat, bin Mary Rose nee Galea, imwieled Sliema fil-5 ta' Awwissu, 1953, u residenti Mosta, b'Karta ta' Identita` 147653(M) u Joseph Muscat, impjegat, bin Mario u Phyllis nee Borg, imwieled Pieta` fit-22 ta' Marzu 1973 u

residenti 13, Triq Harufa, Qormi, b'karta ta' Identita` 342473M.

Illi xehed **Victor Bonnici** li qal li l-Karta tal-Identita` tieghu huwa numru 939447 M hu huwa registrat fuq l-indirizz 13, Triq Harufa, Qormi. Qal li ilu jabita f'dak l-indirizz xi 48 sena. Ma kienx jaf lil Joseph Muscat u lanqas qatt ma kien xhud fuq testment f'Tas-Sliema. Dan l-indirizz gie wkoll ikkonfermat minn martu Antoinette Bonnici.

Xehed ukoll **Silvan Pace** li proprju ghandu l-karta tal-Identita` bin-numru ccitata fit-testment li tappartjeni allegatament lix-xhud tat-testment Joseph Muscat. Silvan Pace wera l-karta tal-Identita` tieghu lill-Qorti li kkonstatat li n-numru huwa 342473M. L-indirizz tieghu huwa 13, Omega Court, Flat 2, Triq Ananija, San Pawl il-Bahar. Dan ix-xhud qal li qatt ma mar Tas-Sliema biex jaghmilha xhud ta' testment. Lanqas jaf lin-Nutar Pierre Falzon.

L-attrici pproduciet iz-zewg persuni Joseph Muscat u Francis Azzopardi biex jixhdu. Madnakollu z-zewg xhieda kkonfermaw bil-gurament taghhom, li ma kinux prezenti bhala xhieda ghat-testment Dok KG1 li sar fir-residenza tad-defunti konjugi Chircop f'Tas-Sliema. Meta muri l-firma tieghu Joseph Muscat ikkonferma li dik mhijiex il-firma tieghu. Huwa wera l-karta tal-identita` tieghu fejn hemm il-firma tieghu, liema firma ma taqbilx ma' dik indikata fit-testment. Dok KG1. Francis Azzopardi wkoll, xehed li qatt ma kien prezenti ghal dan it-testment, ghalkemm kien prezenti bhala xhud ghal testmenti ohra precedentement. Inoltre, Francis Azzopardi wkoll, ma kkonfermax il-veracita`

tal-firma tieghu kif indikata fit-testment in kwistjoni. Inoltre`, rigward, Azzopardi, fl-istralc tal-istess testment esebit mar-rikors promotur, hemm indikat S. Azzopardi mhux F. Azzopardi. *Di piu`*, m'hemmx qbil bejn il-persuni indikati bhala xhieda u l-indirizzi u n-numru tal-karta tal-identita` taghhom.

Ghaldaqstant, jirrizulta inekwivokalment li ghal dak li jirrigwarda x-xhieda fuq it-testment datat 13 ta' Frar 2015, kien hemm fabrikazzjoni tad-dettalji u tal-firem tax-xhieda indikati li mhumiex veritieri u ma jirreferux ghall-persuni identifikabbli. Dan *stante* li r-residenza dikjarata ta' xhud hija okkupata minn persuna ghal kollox estranea ghat-testment, min-naha wahda, u n-numru tal-karta tal-identita` dikjarata ghax-xhud l-iehor jirreferi ghall-persuna totalment differenti. Effettivament ix-xhieda dikjarati fit-testment ma jistghux jigu identifikati bil-mezzi ta' identifikazzjoni ufficjali, senjatament, il-karta tal-Identita`billi din tappartjeni lil haddiehor. Tant li anke t-tentattiv tar-rikorrenti meta ressqet liz-zewg xhieda bl-ismijiet Joseph Muscat u Francis Azzopardi, falla billi dawn lanqas ikkonfermaw il-firem taghhom u sahansitra cahdu li qatt attendew fuq testment ippubblikat f'Tas-Sliema.

Mhux biss imma **Joseph Rivans** in rapprezentanza ta' Identity Malta, xehed li n-numru tal-Karta tal-Identita` numru 147653M, (indikata fit-testment bhala appartenenti lix-xhud Saviour Azzopardi) jirreferi ghall-Bugeja Pawla u li Karta tal-Identita` b'dak in-numru ma tezistix.

Fid-dawl ta' dawn ir-rizultanzi inkonfutabbli, ix-xhieda tan-Nutar Pierre Falzon ma tistax titqies verosimili, meta sostna

li ltaqa’ ma’ zewg haddiema barra d-dar tar-residenza tat-testaturi, hallihom barra jistennew sakemm sejhilhom waqt il-qari tat-testment bhala xhieda.

L-argument tal-avukat difensur tal-attrici fit-trattazzjoni, li l-ligi tirrikjedi biss zewg xhieda u mhux id-dettalji taghhom, huwa fallaci u ma jregix. Illi r-raguni tar-rekwizit u l-htiega tax-xhieda f’testmenti pubblici, hija bbazata u ppernjata primarjament fuq il-kredibilta` u l-fiducja li ghandha tinghata lill-dokument pubbliku. Altrimenti r-rekwizit tal-prezenza *ad validitatem* ta' zewg xhieda jingieb fix-xejn f'kaz bhal dan odjern billi altrimenti l-prezenza ta' xhieda tista' tigi fabbrikata.

Huwa proprju ghalhekk, li n-Nutar ghandu d-dmir jivverifika l-identita` tax-xhieda mal-Karta tal-Identita` taghhom, sabiex jaccerta ruhu mill-veracita` tal-identita` taghhom. Difatti, fix-xhieda tieghu, n-Nutar Pierre Falzon, sostna li hu ma rax il-Karta tal-Identita` tax-xhieda, u nizzel id-dettalji li qalulu verbalment. Dan ikompli jixhet dubbji serji dwar il-veracita` kollha ta’ dak indikat ghar-rigward tax-xhieda f’dan it-testment. Ghalkemm, Josephine Dimech sostniet fix-xhieda taghha li rat zewgt irgiel, meta hija fethet il-bieb tar-residenza tal-ginituri taghha, u ppruvat tipproduci xhieda, dan ma jinsabx korroborat bil-provi prodotti.

Anzi, din il-Qorti hija tal-fehma li x-xhieda gew kompletament falsifikati. Kull ma hemm biex jikkorrobora t-tezi tal-attrici li kien hemm xhieda presenti hija x-xhieda *viva voce* tan-Nutar Falzon, illum sfiducjat u li m'ghandux izjed il-*warrant* ta' Nutar, u l-kelma taghha. It-testaturi mhumiex hajjin biex

jizmentixxu jew jikkorroboraw, jekk jistghu, il-verzjoni taghha. Fic-cirkostanzi, dan il-kaz jirraprezenta *prima facie,* kaz ta' fabbrikazzjoni ta' dokument pubbliku li ghandu jigi investigat mill-awtoritajiet ikkoncernati.

Illi *stante* li ma jirrizultax li kien hemm xhieda identifikabbli kif rikjest fid-disposizzjonijiet tal-ligi fuq citati, dan it-testment huwa karpit b'difetti radikali u kwindi huwa null.

Din il-Qorti taqbel ma' dak sottomess fit-trattazzjoni, mill-avukat tal-attrici, li ladarba jirrizulta li hemm element essenzjali nieqes ghall-validita` ta' dan it-testment, dan jimmina l-fiducja pubblika, li hija tant importanti fil-professjonali nutarili, specjalment meta hawnhekk *si tratta* ta' testment, fejn it-testaturi m'ghadhomx hajjin biex jikkonfermaw jew jiddibattu dak li tnizzel fit-testment.

Hawnhekk, tajjeb jigi affermat li l-kuntratti pubblici, u aktar u aktar it-testment, fejn it-testatur jinsab defunt ghalhekk, ma jistax jixhed dwar il-veracita`, jehtigilhom ikunu atti nutarili li jirriflettu bis-shih il-fiducja pubblika. Fil-kaz **Victoire Muliet vs Jean Karl Farrugia**, deciz mill-Prim' Awla (7/2017) (JZM) fit-30 ta' Jannar 2018 inghad:

"Il-funzjoni tan-Nutar Pubbliku Malti hija doppja: dik ta' ufficjal pubbliku fejn in-Nutar handu l-funzjoni illi jaghti fidi pubblika lill-atti jew dokumenti li jidderigi u li jircievi u dik ta' professjonist liberu u independenti, li ghandu responsabbilta` lejn il-partijiet li jkunu talbu s-servi tieghu u jkunu allura partecipi fl-att notarili minnu redatt."

Illi kompla jinghad f'dan il-kaz:

"Il-funzjoni pubblika u l-funzjoni ta' libero professionista ta' nutar pubbliku ma tistax tigi separata u tali dottrina hija ormai accettata minn diversi guristi prominenti Taljani fosthom Vincenzo Baratta li jghid: 'Se si considera l'attivita` professionale di consulente di diritto separate da quella insita nella pubblica funzione, non si ha attivita` di notaio, cosi come non e' notarile l'esercito della pubblica funzione se non e` diritta a formare il negozio regolaatore di legittimi interessi patrimoniali delle parti. "(Baratta Vincenzo, Riv.Notar., 1955, p101, in "Novissimo Digesto Italiano" p.359).

Kompla jinghad hekk:

"Il-funzjoni pubblika tan-nutar pubbliku ggib maghha responsabbiltajiet li jaqghu taht l-isfera pubblika regolati mill-kapitolu 55 tal-ligijiet ta' malta. Jekk nutar pubbliku ma josservax il-forma li biha huwa ghandu jidderigi l-atti notarili kif ukoll il-proceduri preskritti, allura jkun qed jivvjola dan l-Att, fil-kapacita` tieghu ta' ufficjal pubbliku." (Ara wkoll **Carmel Galea et vs Nutar Pubbliku Dott. Pierre Falzon**, Qorti tal-Appell deciza fid-9 ta' Ottubru 2009."

Tajjeb jigi affermat ukoll li z-zewg partijiet f'dan il-kaz, anke permezz tas-sottomissjonijiet fit-trattazzjoni, jidher li strahu fuq il-punt tal-validita` formali tat-testment. Ghalhekk, din il-Qorti m'ghandhiex ghalfejn tidhol fil-kwistjoni tal-kapacita` testamentarja tat-testaturi.

Ghaldaqstant, ser tghaddi biex tilqa' it-talba rikonvenzjonali billi tqies li t-testment datat 13 ta' Frar 2015 huwa null abbazi tan-nuqqas tal-validita` formali rikjesta mil-ligi, kif diga fuq spjegat.

Ghal dak li jirrigwarda l-hames eccezzjoni fejn gie eccepit li ma nghatax hjiel ta' x'inhuma l-htigijiet rikjesti bil-ligi ghall-validita` tat-testment, jirrizulta mill-assjem tal-provi u mill-argumenti fit-trattazzjoni ta' dan il-kaz, li l-konvenut qed jagmel referenza ghar-rekwizit essenzjali tal-prezenza ta' zewg xhieda f'testment pubbliku. Dan jirrizulta wkoll li hu rikjest fil-ligi permezz tad-disposizzjonijiet tal-ligi sucitati. Ghalhekk, zgur, li m'hemmx lok, ghal aktar elaborazzjoni, fuq din l-eccezzjoni .

Ghalhekk, tichad il-hames eccezzjoni tal-attrici.

Konsegwentement, fid-dawl tal-konsiderazzjoni suesposti, tichad ukoll it-tielet u r-raba' eccezzjonijiet fir-risposta tal-attrici.

Huwa minnu li jirrizulta, li t-testment in kwistjoni gie registrat, (kif jirrizulta mir-ricerki testamentarji esebiti). Izda r-registrazzjoni, rikjesta bil-ligi, ma tissanax att li huwa null u lanqas hija prova tal-veracita` tal-kontenut tal-istess testment. Hija biss formalita' ohra rikjesta ghal testmenti pubblici.

Ghal dawn il-motivi, tilqa' t-talbiet rikonvenzjonali tal-intimat, u in segwitu tichad l-eccezzjonijiet tal-attrici ghall-istess Kontro-Talba.

III. <u>KONKLUZJONI:</u>

Illi ghalhekk, ghal dawn il-motivi, din il-Qorti **taqta'** u **tiddeciedi** billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-attrici rikonvenzjonata ghall-Kontro-Talba ghar-ragunijiet spjegati, **tilqa' t-talba** tal-intimat rikonvenzjonant u tiddikjara u tiddeciedi li t-testment ta' Cetta Chircop pubblikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015 huwa nieqes minn htigijiet essenzjali mehtiega ghall-validita' tieghu, u konsegwentement null u ma jiswiex.

Tordna li ssir komunika ta' din is-sentenza lill-Kummissarju tal-Pulizija sabiex issir l-investigazzjoni mehtiega kontra l-attrici Josephine sive Joyce Dimech u kontra l-ex Nutar Pierre Falzon ghall-falsifikazzjoni ta' testment pubbliku u cioe` tat-testment ta' Cetta Chircop pubblikat min-Nutar Pierre Falzon fit-13 ta' Frar 2015.

L-ispejjez jithallsu mill-attrici.

Moqrija.

Onor. Imhallef Lorraine Schembri Orland
LL.D., M.Jur.(Eur.Law), Dip.Trib.Eccles.Melit.
27 ta' Gunju 2019

Josette Demicoli
Deputat Registratur
27 ta' Gunju 2019